

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: Kéziratok és szakkérdések ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: II. emelet 213.) fogad el ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: Verantwortlicher Redakteur: ::
Dr EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: — A Balaton halai. Dr. Lukács Károly. — Gondolatok a tavaszi halászati kiállításról. dr. Unger Emil. — A halak színének öröklődése. ifj. Szabados Antal. — Ujdonságok — Vegyesek. — Társulatok — Egyesületek. — Külföldi lapszemle. — Arjegyzések. — Hirdetések. — Mai számunkhoz mellékeljük a XXXVII. évfolyam tárgymutatóját és névjegyzékét.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: — Die Fische des Balatonsee's. Gedanken über die nächste Fischerei-Ausstellung. — Die Farben-Vererbung der Fische. — Vermischte Mitteilungen. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Fischpreise. — Annoncen.

A Balaton halai.

Lukács károly dr 1936. szept. 21-i rádióelőadása.

(Folytatás.)

Tehát már az egyévesnél alig idősebb fogasivadék pusztítja a saját fajtestvérét, s amely mértékben növekszik, annál jobban kifejlődik benne ez a kannibáli természet. Akadt olyan háromnegyed kilós fogas a bonckés alá, amely nem kevesebb, mint 19 egynyaras fogasivadékot nyelt le egy vigyázatlan rajból. Igaz viszont, hogy olyant is találtunk, amelynek gyomra 50-nél több küsszel volt megtömve.

A balatoni halak királya, a fogas után rangsorban a második helyet a *ponty* foglalja el. A fogasnál sokkal kevésbé érzékeny, a hálóba kerülése után a bárkában való szállítást könnyen bírja, sőt szárazon is egész napig él.

A ponty is tenyésztési tevékenység tárgya a Balatonban. A legnemesebb halastavi tenyészanyagból évenként legalább 100 mászát vet be a bérlő társaság a tó ölébe, még pedig tulnyomórészt 8—12 dekás egynyaras ivadékokat. Hogy ezeknek a kis haljövvényeknek növekedési viszonyairól és a Balatonban való vándorlásairól meggyőződést szerezzen, minden kihelyezés alkalmával ötven-száz darabot az Unger Emil dr által bevezetett aluminium-jellel lát el, a nagyság és súly feljegyzése mellett. Ezt a 9 cm. hosszú és fél cm. széles, sorszámozott fémszalagot a ponty farkának a kormányúszó melletti

húsos részén átszűrve gyűrűsen összehajtják oly módon, hogy ez a könnyű kis jel a hal uszonyainak használatát ne akadályozza. Ezekből a jelekből már elég szép mennyiség, több, mint 10 % került vissza Siófokra, a halászok útján, sőt néhány drb. lelkiismeretes horgászok útján is. Minden egyes jelért, mely a hal növekedésére és fogási körülményeire vonatkozó adatok kíséretében kerül beszolgáltatásra, két pengő jutalomdíjat fizet ki a társaság bármelyik telepén.

A jelezett pontyok súlyadatainak összehasonlításából máris kiderült, hogy az egynyaras, vagyis 8—12 dekás, áprilisban behalásított nemesponty a Balatonban egy év alatt több, mint 60 dekát gyarapszik, tehát már a behelyezést követő év nyarán piacképes nagyságúvá fejlődik. A második nyár végén, melyet új hazájukban töltenek, megközelítik a két kilót és a harmadik nyár folyamán már a harmadik kilót is elérhetik.

A pontyok vándorlására vonatkozólag arra a következtetésre vezetett a jelölés, hogy a halastavak bőségesebb táplálékot kínáló, sekélyebb vízéhez szokott ivadékok a Balatonban is szívesen húzódnak a keszthelyi öböl sekély, hinaras vizei felé. Az újra kifogott pontyok nagyobb része került ugyanis Badacsony és Keszthely között horogra vagy hálóra.

A gyorsnövésű tenyészpontyok évtizedeken át történt behalásítása nemcsak a pontyállomány növelésére vezetett, hanem ennek a hálnak nemesítéséhez is hozzájárult. Most már a lassan növvő, a természetes táplálékot

rosszul hasznosító balatoni vadpontyból, ebből a nyurga, sovány, pikkelyes őspontyból az évi összes fogásban alig 30—35% található, míg a magashátú, vastag szűgyű tenyészpontyból kétszer annyi kerül hálóba.

A Balaton pontyai igen magas kort, 25—30 évet, hatalmas nagyságot (100—120 cm— t) és igen tekintélyes súlyt (20—22 kg - ot) érhetnek el. Most négy éve a siófoki motoros háló egy 103 cm hosszú és 21 kg súlyú tükörpontyt fogott. Unger Emil halbiológusunk ennek a pontyóriásnak korát 20—22 évre becsülte a pikkelyek évgűrűi alapján.

A fogas sem ilyen nagyságot, sem ilyen kort nem ér el. Tizenkét kilónál nagyobb már évtizedek óta nem fogtak és az ilyen fogaskirályok kora a 16—18 évet nem haladja meg.

Annál nagyobbra nőnek azonban a *harcsák*, a Balaton cápái. Hatvan-hetven kilós példányok nem tartoznak a ritkaságok közé. Azok az idők viszont rég elmúltak már, ha ugyan voltak egyáltalán, amikor halászaink öregapáinak elbeszélése szerint másfél, meg kétmázsás harcsákat is kiemeltek a Balatonból. A legnagyobb hal, amelyet én 16 év alatt hálóból kivenni láttam, egy 87 kilós harcsa volt, hossza 240 cm fejének szélessége 30 cm. Egy ilyen halóriás kora kb. 20—24 évre becsülhető. Mivel egy ilyen hatalmas állat gyomra egyszerre 5—6 kiló halat is befogad, elmondhatjuk, hogy nagyon drága jószág egy ilyen harcsa a Balatonban. Hiszen csak a pusztá léte fenntartására, ha már nem is gyarapodnék tovább, évente vagy két mázsa halat, közte jócskán nemeshalat kell neki elfogyasztania. A modern halgazdaság nem is tartja kívánatosnak az ilyen nagy ragadozók jelenlétét a halasvízben, mert ezek aránytalanul több értékű piaci nagyságú halat pusztítanak el, mint amennyit az ő testük hús- szaporulata megér.

A harcsa nagyon szívós állat és így hónapokig lehet bárkában eltartani. Elevenen kosárba, szalma közé csomagolt harcsákat akárhányszor 12—15 órás vasúti szállítás után, 2—300 km. távolságban élve rakott át kádjába a halkereskedő. Kihalászása és bárkába rejtése után néhány óra múlva a harcsa éppúgy mint a csuka kihányja gyomra meg nem emésztett tartalmát. Főtáplálékai a mély vízrétegekben és a fenékiszapban élő halak, ú. m. keszeg, compó, kárász, ponty és kecskerák. Fogast csak nagyon elvéve fedeztünk fel a gyomortartalomban. Vízimadarak meg vízi cickány is zsákmányául esnek, de azt a mesét, hogy emberi testet is megkörnyékezett volna, semmiféle konkrét adat sem teszi hihetővé.

A Balatonban a harcsa állománya a fogási statisztika szerint emelkedőben van. Míg a század első tizedében nem egész 0.7%-át tette ki az összes fogásnak, az utolsó tíz évben a kifogott harcsa átlag 140 mázsával az össz-fogásnak 1.4%-ára emelkedett, vagyis megkétszerezte a %-os arányszámot.

A *csuka*-állomány viszont inkább csökkenőben van. Bizonyára része van ebben a Kisbalaton és a Nagyberlek lecsapolásának, valamint a Balatonpart kultúrája rohamos fejlődésének, főleg a partvédelmi építkezéseknek. A csukafogások ugyanis szembetűnően igazodnak a Balaton vízállása ingadozásaihoz. A 8—9 éves periódusokban jelentkező maximumok a csukafogásban pontosan a hasonló periódusokban kulmináló magas vízálásokat követik. Alacsony vízálások idején a csuka szaporodásának akadályai lévén, a következő években kisebb a zsákmány. De hova-tovább a magas vízálások sem lesznek elég gyümölcsözők a sekély partokon ívó csuka fajfenntartó törekvései javára, mert a

partok mindjobban beépülnek s a füves víz-szegélyt egyre-másra fővényfördökké alakítják.

A Balaton csukája nagy ritkán nő 8 kilónál nagyobbra. Már a 6 kilós is ritkaságok közé tartozik. A legtöbb csukát a keszthelyi öbölben és az északi nádas, hinaras parti övben fogják inkább apró szerszámokkal, mint a nagy húzóhálóval. Táplálkozásában csep-pet sem válogató: gyomortartalmában főleg keszeget, gardát, de elég sokszor pontyivadékat és apró süllőt is találtunk. Saját fajtáját sem kíméli: volt kezemben olyan 70 cm-es csuka, amelynek gyomrát egy, csak 25 cm-rel rövidebb csuka töltötte ki.

A *ragadozó őn* állománya inkább emelkedik, mint csökken. Ez a körülmény talán ugyancsak az ivási időszakkal hozható összefüggésbe. Az őn ugyanis március második felében, röviddel a csuka után és április elején, csak 10—15 nappal a fogas előtt végzi a szaporítás műveletét. Mivel pedig április hónap a fogaste-nyésztés érdekében halászati tilalmi idő, a fogással együtt a sokkal kevésbé értékes őn is meg nem érdemelt kíméletben részesül. Az őn szája felfelé nyíló s ezért a felső vízrétegekben keresi táplálékát, akár csak a küsz és a garda. Főleg a gardára vadászik, de alkalmilag apró fogasokat is el-elkap.

A *kősüllő* vagy *tótsüllő* jelenlétét a Balaton hal-állományában csak 1896-ban konstataálta Vutskits a keszthelyi halászok zsákmánya közt. Keleti vizekből került hozzánk, akár a kecskerák vagy a vándorkagyló és pár évtized alatt hatalmasan elszaporodott. Tótsüllő nevét a keszthelyi halásztól kapta, akik azt hitték, hogy a kilencvenes évek elején a Balatonba halasított Wittingau-i, csehországi származású süllőivadékkal került vízünkbe. Unger Emil azonban kimutatta, hogy Csehországba jóval később jutott el a kősüllő, mint hazai vizeinkbe. A kősüllő a Balatonban 75 dekásnál csak ritkán nő meg nagyobbra; ezért is piaci értéke kb. a nagyobb csukáé színvonalán mozog. Mint külön-külön horgászhal, nagy mennyiségben kerül horog- ra és bizonyos időszakban a halászok is, főleg Keszthely és Fonyód vizein jelentős mennyiségeket hoznak haza belőle. Az összes évi halfogásban kb. egy %-kal szerepel. Májusban ívik, egy hónappal később, mint a fogas és nem a mélyvízi köveseken, hanem a kavicsos, agyagos partközeli vízben, így a fogással való keresz- teződésétől, az utóbbinak elkorcsosodásától szerencsére nem kell tartanunk.

A *kárász* és *compó*, ezek az iszaplakó pontyfélék, ritkán kerülnek a húzóhálóba, túlnyomórészt a varsás halászok szállítják be, akik északi hinaras, nádas, iszapos partok közelében dolgoznak. Rendkívül szívós ha- lak, bárkában hónapokig élhetnek. Egy kilósra nőtt ká- rász épp oly ritkaság nálunk, mint a kétkilós compó. A kárász legfeljebb egy ezreléke, a compó két ezreléke az összes halfogásnak.

A silány vagy tömeghalak közül csak a *keszeg* és *garda* érdemelnek említést. Nagy tömegüknél fogva ezek a balatoni halász úgynevezett kenyérhalai. Eleinte az összes halfogásnak 80—85 %-a, az utóbbi évtized- ben már csak 70—80 %-a esik a keszegre és gardára. A háború előtt és alatt, amikor még nem volt a mai- hoz hasonló piaca a friss olcsó balatoni halnak az or- szág minden részében: vasúti kocsirakományokban szállították a szárított és füstölt balatoni keszeget a gö- rög keleti vallású erdélyi és bánáti szerbek—románok számára. A garda *pikkelyét* már évtizedek óta küldik ki német és cseh, újabban francia és spanyol gyarak- nak. Gyöngyutánzatokat és más dísz tárgyakat készíte-

nek belőle. Újabban a német festékipar inkább celluloidtárgyak díszítésére, repülőgépek, autók festésére alkalmas anyagot gyárt belőle. Minthogy azonban a pikkely csak a téli hónapokban szállítható a megromlás veszélye nélkül, a halásztársaság Siófokon pikkelyfeldolgozó üzemet létesített pár évvel a háború után, s a garda pikkelyéből maga készítette az Essence d'Orient vagy Fischglanz néven forgalomba kerülő félglyártmányt, a *halpikkelyfényt*. Ezt aztán nyáron is lehet külföldre szállítani, különleges edényekben, 100, 500 és 1000 grammos csomagolásban.

A lepikkelyezett garda éppúgy, mint a tömegfogások idején friss állapotban el nem adható keszeg 1924 óta a társaság fonyódi hallisztgyárába vándorol. *Haltakarmányliszt* készül belőle. Ez a fehérjében rendkívül gazdag, zsírban, sóban azonban szegény balatoni halliszt, mivel a legsoványabb édesvízi halakból készül, a baromfi és sertésenyésztők általános véleménye szerint sokkal jobb minőségű takarmány, mint a tengeri halak kövér, sós hulladékaiból gyártott külföldi, tengeri halliszt. A fonyódi hallisztgyár az egyedüli egész Európában, ahol édesvízi, sovány és friss halakból állítják elő ezt a takarmányt. A balatoni hallisztet az utóbbi években már külföldön is keresik, ahova azonban csak vaggontételekben szállítják, míg a hazai állattenyésztők közvetlenül Siófokról vagy Fonyódról kis tételekben, még póstacsomagokban is hozhatják.

A gardának és a keszegnek legnagyobb tömegeit őszi és téli időben fogják a motoros nagyhalók. A keszeg a jégi halászatnak is legtömegesebb zsákmánya, a garda inkább a befagyás előtti és jégpusztulás utáni „hígvíz”-ből szokott nagy csapatokban napfényre kerülni. 1924 decemberében éppen jelen voltam, amikor a tihanyi halászok 600 m-es hálójukkal 45 métermázsá gardát hoztak haza a „kút”-ból, a gardatömegek melegedő tanyájáról. Ezen az ezüsthéjű csillogó gardahalmon egyetlen 7 kilós fogas feküdt, másfajú hal nem is volt több a zsákmányban. Valószínű, hogy ennek a nagy csapat gardának üldözése közben került a hálóba.

A garda maga is szívesen fogyasztja a halat, noha a békés pontyfélék családjába tartozik. 1931 júniusában egy ritka nagy, félkilós „vezérgarda” bélcsatornáját vizsgáltam meg és benne sok apró pikkely mellett néhány küszgerincet találtam.

Ennek a csillogó fehérköntösű halacskának, a *szélhajtó küsznek* nagy fontossága van, mint a ragadozók kedvenc eledelének. A fogas, de főleg a kőszüllő a kikötők közeléig üldözi a küszt, azért ez a horgászoknak is legkedveltebb csalihala.

A gardán és a küszön kívül a *varsinta* vagy *durbincs* is mindennapi eledele a fogasnak, főleg a nyári hónapokban. A varsintát szívből utálják a mi halászaink, részint mert állítólag halszükét jelent, másrészt mert tüskés hátúszója könnyen felsérti a kezüket.

Meg kell röviden emlékeznünk a Balaton *ehető rákjáról*, a világos színű *kecskerákról* is. Ez a kőszüllőhöz hasonlóan *keleti* vizekből idevándorolt rákfaj a 70-es és nyolcvanas években pusztított rákpestis után kezdett a Balatonban elszaporodni. Teljesen kiszorította a nemes vagy folyami rákot. Húsa nem kevésbé ízletes, mint a folyami ráké, épp ezért az utóbbi években már élénk kereslet tárgya, főleg a fürdőidényben. 5—6 év óta annyira elszaporodott, hogy néha, különösen az ú. n. sárosabb fenekű tanyákról, a keleti Balaton-medencéből több száz darabot is kiemel a háló, vannak köztük 15—16 cm hosszú példányok is.

Júniustól augusztusig gyakran találunk az újabb években ijesztő módon elszaporodott *vándorkagylóval*, Dreissenssiával belepett rákpéldányokat is. Bizonyára sok ezer rákot életműködésében is megbénít a vándorkagylók rárakódott tömege, éppúgy mint ahogy a tavikagylók százezreinek is életébe kerül a Dreissenssiák halálos szorítása. Márciusban történt, hogy az egyik motoros háló egész éjjel hiába dolgozott, mert a nagy háló elakadt egy több száz négyzetméter kiterjedésű kagylóhalomban, amely csupa vándorkagylóval belepett és szétnyílt tavikagylóból, a halászok nyelvén „békateknyő”-ből rakódott össze, a fűzfői öböl fenekén. Ki tudja, hány ilyen temetője vagy tömegsírja lehet még a Balaton kettős medencéjében a félelmetes szaporaságú Dreissenssiák által agyonszeretett tavikagylóknak?

A német vizekbe, folyókba, tavakba is bevándorolt keletről, még pedig Kínából a közelmúlt években egy furcsa alakú tengeri rákfaj, a gyapjasollójú rák (*Wollhandkrabbe*), amely növekvő aggodalommal tölti el a német halászokat. Ez nemcsak halakat és sokféle haltáplálékot fogyaszt, hanem a hálókban is nagy kárt tesz s a halászmunkát is megnehezíti. De viszont ennek a legfrissebb keleti jövevénynek fő-fő tápláléka éppen a mi átkos vándorkagylónk, amely a német vizekben is mindenütt otthonos lett. Németországban tehát már elmúlt a vándorkagyló kártételei által felidézett aggodalom. Ott most a gyapjaskezű rák ártalmatlanná tételére végett indítottak nagyarányú akciót. Egészen bizonyos, hogy ez a veszedelem is hamarosan enyhülni fog.

Nálunk, a mi Balatonunkban is mutatkoznak már jelei a vándorkagyló-szaporaság megtorpanásának. A kikötők kövein, fürdőházak fáin mind kevesebbet látni belőle, a rákokon is jóval ritkábban települ meg. Bizonyos, hogy a halak is igen sok lárváját és fiatal egyedét fogyasztják, másrészt a szaporodó szivacs is egyre több példányát lepi be és fojtja meg. Így gondoskodik a természet — az emberrel karöltve — mindenütt, hogy a kártevők túlságosan el ne hatalmasodjanak és az úgynevezett élettani egyensúly az állatfajok között lassanként újra helyreálljon.

(Vége.)

Gondolatok a tavaszi halászati kiállításról.

Talán korai még erről írni — véli olvasóink nagy része. Pedig nem így van, a kiállítással már most kell foglalkoznunk, ha ezzel is előbbre akarjuk vinni a magyar haltenyésztés ügyét és tógazdáink már-már lankadni látszó érdeklődését továbbra is ébrentartani és fokozni törekszünk a márciusi tenyészállatkiállítás és vásár halászati csoportja iránt.

Ha a legutóbbi kiállítástól eltekintünk, ennek már nem is volt verseny jellege. Pedig ez a fontos! A kiállítóknak lehetővé kell tenni minden esztendőben, hogy díjakat nyerhessenek. E nélkül nem is vesznek részt szívesen a kiállításon, mert a részvétel sok előkészülettel, a szállítás pedig elég nagy költséggel is jár. Az a veszély is fenyegeti a kiállító tógazdaságokat, hogy a kiválogatott legszebb anyaguk: tenyészhalaik elvesznek számukra, mert a visszaszállítás nehézségeit már nem akarják vállalni. Budapesten pedig azt sok esetben csak piaci élőponty árban tudják értékesíteni. Gyakran félnek a szállítással járó kockázattól is annyira, hogy talán nem is a legszebb és legjobbban tartott tenyészhalaikat viszik fel a kiállításra. Díjazás nélküli esztendőben ez az eset bizonyosan bekövetkezik, s ilyenkor a kiállítás

tulajdonképpen célját téveszti, mert nem a tógazdák érdekeit és a haltenyésztés előbbrevitelét szolgálja, hanem csak a tenyészállat kiállítást látogató nagyközönség látni valóit teszi változatosabbá.

Sokfelé járván hazai tógazdaságainkban, az ott szerzett tapasztalataim és benyomásaim alapján merem állítani azt is, hogy a díjak kitűzése egymagában még mindig nem biztosítja tökéletesen a kiállítás legnagyobb vonzóerejét és céljának elérését: a haltenyésztés tökéletesedését, a hazai tenyészanyag kiválóságának fokozása útján.

Sok olyan tógazda akad az országban, aki még soha nem vett részt a kiállításon, noha igen jó saját tenyésztésű anyaga van. Ezek némelyike azt hiszi, hogy kisebb magángazdaság nem veheti fel a versenyt a siker reményében nagy üzemekkel, vagy olyan tógazdaságokkal, melyek nagy vállalat központi irányítása mellett tenyésztenek halat, és így igen nagy választék áll rendelkezésükre a kiállítási anyag megrostálásakor. Ez az aggodalom azonban nem helytálló. A céltudatos pontytenyésztő, ha igazán gondot fordít a tenyészhalak *állandó* kiválogatására, előbb-utóbb kiváló anyagra tesz szert, és versenyre kelhet nagyüzemekkel is.

Erre példa van, éppen a legutóbbi díjazással egybekötött kiállításról, melyen az aránylag kicsi, mindössze 83 kat. hold területű mesztegnyői tógazdaságot, a bíráló bizottság egyhangú ítélettel első díjjal: az Országos Halászati Egyesület díjával tüntette ki.

Ha végig tekintünk a hazai tenyészalkiállításon eddig legnagyobb kitüntetések (a földművelésügyi minisztérium, az Omge és az Orsz. Halászati Egyesület I. díjait) elnyert tógazdaságokon, akkor nem az tűnik ki, hogy nagy kitüntetések csak nagyüzemek nyerhetnek, hanem egy másik, olvasóink előtt talán feltűnő, de előttem magától érthető tény, hogy t. i. *mindig olyan tógazdaságok nyertek első díjakat*, melyek Dubisch eljárás szerint, *külön ivó tavakban végzik az ivatást*, és vállalják az ezzel járó több munkát sőt gyakran bizonytalanságot is a fajkiválasztás tökéletessége érdekében. A *Corchus testvérek* biharugrai törzse, a *Beksits* által kitenyésztett Vrázslói pontyfajta a tatai nemes ponty és a legújabbban *Taxner Ernő* főintéző által kitenyésztett első díjjal kitüntetett mesztegnyői nemes anyag mind úgy fejlődött azzá, ami, hogy az illetők biztosították az említett eljárás követésével azt, hogy a kiválogatott ikrásokat csakis a kiválogatott tejesek termékenyíthessék meg és kizárták annak a lehetőségét, hogy a megtermékenyítést esetleg korán ivarérett, (de egyáltalán nem tenyész érett!) harmadnyaras tejespontyok tömegei végezzék a kiválasztott apa halak helyett, ami nagy tavakban való ivatás esetén *majdnem mindig megtörténhet*, s ezáltal a ki nem válogatott tejesek vére jut az új generációba!

A nagy tavakban kétnyaras pontyok jelenlétében való ivatás esetén a tógazda nem tud kellőképpen haladni a tenyészhalak növekedésének fokozása irányában. Ebből a szempontból is még nagyobb a hátrány, ha idegen származású vásárolt kétnyarasok vannak abban a tóban, ahol ivat, melyek növekedő képessége még csekélyebb lehet. A nagy tavakban való ivatás és a *Dubisch—eljárás teljes mellőzése*, ami — sajnos — hazánkban úgyszólván szabály, lehet tehát kényelmes és „biztos” módszer az ivás sikerességére, de egyáltalán *nem szolgálja a fajtanemesítést*. Ezt bizonyítják a kiállítások eddigi eredményei is. Hazánkban jelenleg igen kevés tógazdaság ivat Dubisch eljárással s így valószínű, hogy a jövőben is *ez a kevés tógazdaság fogja el-*

vinni a pálmát a kiállításokon, akár kicsi, akár nagyüzem, mindaddig, amíg e téren változás nem lesz, és nem fognak még mások is ivótavakat létesíteni, vagy a meglévő de nem használt ivótavakat rendbehozni és a tenyész anyagot a zsenge ivadéktól kezdve évről-évre ismétlődő céltudatos munkával kitenyészteni.

Kis üzemek esetén ez a munka sokkal nehezebb mint nagy üzemekben, de azért bizonyos holdszám felett mégis lehetséges. Kb. 50 kat. holdon felüli tógazdaságok, ha több tóval rendelkeznek, már sikerrel foglalkozhatnak tenyészhalállományuk nemesítésével. Egész kis üzemek vagy olyan gazdaságok, ahol csak egy-két halastó van, helyesebben teszik, ha nem foglalkoznak nemesítéssel, sőt külföldön azt ajánlják, hogy ilyenek inkább vásárolják évenként az ivadék szükségletüket megbízható nemes anyagból, idegen tógazdaságból, mert így a gyorsnövésű anyag nagyobb termék eredményt biztosít számukra, amint a saját kevésbé nemes állományuk. Minél kisebb az üzem, annál nagyobb azonban a vezetőjének az érdeme, ha mégis sikert ér el a fajtanemesítés terén.

A kiállításon elérhető díjazások odaitélése a bíráló bizottság feladata, amely olyan szakemberekből áll, akiknek igen éles szemük van és ítéletükben részrehajlásról szó sem lehet. A bírálatnál nem a forma döntő, hanem a népesítés mértékeinek ismerete mellett a fajta teljesítőképessége, ha ez más anyagét ugyanazon vagy hasonló tóban, azonos visznyok mellett felülmúlja. Pl. ha vásárolt tenyészponty anyag növekedése ugyanazon tóban messze elmarad a saját anyag növekedése mögött. Ilyen eset mutatta meg legutóbb a mesztegnyői (Magyar-Német Mezőgazdasági R. T.) uradalom nemes pontyállományának kiválóságát, melyre vonatkozó adatokat a legutóbbi kiállításon *Taxner Ernő* grafikonokon ábrázolta, lapunk legközelebbi számában pedig érdekes cikkben fog beszámolni tapasztalatairól és eredményeiről.

Dr. Unger Emil.

A halak színének öröklődése.

Írta: ifj. Szabados Antal okl. állatorvos.

Az örökléstan a biológiai tudományoknak egyik legérdekesebb ága, mely csak a legutóbbi évtizedekben indult hatalmas fejlődésnek. Pedig milyen fontos eredményeket, milyen nagyszerű, eddig nem sejtett törvényszerűségeket hozott napvilágra! Hogy a régi megrögzött hiedelmeket: a távolhatást, megcsodálást, stb. ma már megmosolyogjuk s hogy a kiváló szerzetesnek, *Mendel*-nek 1865-ben felállított öröklési törvényét ma már teljesen átértjük, ez mind a modern örökléstan kutatásának köszönhető.

Rendkívül hatalmas az a tér, melyen ezek a vizsgálatok mozoghatnak. Igen sok az a vonatkozás, melyben szükség van az örökléstan ismeretekre s amelyekben — akár bizonyos tenyészcélok elérése, tenyészeredmények megvalósítása, akár az örökléssel összefüggő alkati adottságok figyelembevételével bizonyos orvoslásmód alkalmazása a cél — mindig fontos szemellett tartani az örökléstan kutatások által megismert lehetőségeket vagy törvényszerűségeket. De az életben látható, tapasztalható morfológiai, alkati tulajdonságokra, azok okára, keletkezésére is felvilágosítást nyújt ma már az örökléstan. Ilyen tulajdonság többek között az állatvilágban látható igen változatos szín is. A szín mibenlétéről változatosságának és — néhol még egyedenkénti — változásának okairól már röviden be számoltam (L. „Halászat” 1936. 11. sz.) s most is, mint ott, főleg a halak világára vonatkoztatom

erről szóló ismereteinket. Ugyanis más állatfajknál és fajtáknál már eléggé jól ismert a színek öröklésének és örökítésének törvényszerűsége. Pontosán tudjuk, hogy milyen színű lovaknak milyen csikóik lesznek, baromfiaknál is kidolgozott már e probléma, de *Mendel* óta a növényeknél is ismerjük a színröklés törvényszerűségeit. Mindezen örökléstani kutatások a *Weismann* által 1885-ben alapított csiraplazma elméleten nyugsznak. Nevezhető ez chromosoma elméletnek is — bár ő idáns-nak nevezte ezeket az örökítő, testi-lelki tulajdonságokat nemzedékeken keresztül átadó és hordozó picike mozaikszerű csirasejt alkotórészeket, mert minden átszármazó öröklődő tulajdonságnak a székhelyét ezekbe az állat és növényfajtánként más-más számú chromosomákban véli elhelyeztetnek. Ez a chromosoma a faj, fajta tulajdonságok hordozója, de ez az alkat, a jellem, mondhatnánk: a lelkület átörökítő faktora is. Tehát e sok alaki, élettani sőt lélektani tulajdonság közül az állatfajon és fajtán, de egyeden belül is igen változó színnek átörökítő, az utódokra átvívő raktározójául s egyben hordozójául is szintén e kicsi chromosoma tekinthető.

Azonban a szín kialakulása nem csak e chromosomába foglalt örökítőanyagtól, azaz a színt létesítő faktortól függ egyedül! Igen bonyolult életfolyamatok és hatások játszanak fontos szerepet az állatok, s itt a halak színének kialakulásánál is!

A halaknál még az egyazon fajtába, ugyanazon biotypusba tartozó egyedek színeződésénél is van eltérés, különbség. Tehát függetlenül attól, hogy homozygota — azaz teljesen fajtiszta — vagy heterozygota, tehát korcs, u. n. bastard szülőktől származtak-e, találunk eltérést 1., vidékenként, 2., családon és változaton, varietáson-ként, 3., nemenként és 4. egyedenként is, sőt egyazon egyednél is, ha azt hosszabb időn át figyeljük. Minthogy lelkes aquarista létemre módomban állott különböző halfajon és fajtán erre vonatkozólag hosszas megfigyeléseket folytatni, ezért ez a kis ismertetésem főleg aquarisztikai alapon áll, de legfőképpen az eleventszülő platypoecilus nevű halfajtával folytatott kísérleteimen és megfigyeléseimen alapul. Azonban a halbiológiát nagy szeretettel és igyekezettel tanulmányozván, célszerűnek látom megfigyeléseimet más hidegvizi és melegvizi halak színelőfordulására vonatkozó ismereteinkkel és adatokkal is kibővíteni.

1., Van tehát színelterés ugyanazon fajtánál vidékenként. Főleg halgazdaságokban, más lehalászható helyeken látjuk, hogy majd világosabb, majd sötétebb, színesebb vagy színtelenebb példányait találhatjuk egyazon fajtának. A Balaton sülőlőiről tudjuk, hogy világosabb színűek a másutt nevelődött példányoknál, így van ez a Bodenti sülőlőinél is, de ugyanez — mint dr. *Unger* tanár, a Halélettani Állomás főadjunktusa is megfigyelte — a pontyoknál is mutatkozik néhány tógazdaságban vagy szikes helyen. Bizonyára más hidegvizi fajtánál is fennáll ez színelkülönbség, bár még tüzetesen nem figyelték meg. De még érdekesebb ez a tulajdonság, ha látjuk, hogy öröklődik! A világosabb színű pontyok ivadékaik sok nemzedéken keresztül elütnek ugyanazon hely sötétebb, azaz rendes színű példányaitól. Aquariumainkban igen gyakran látjuk „arany” változatait egyazon halfajtának. Így a Guppy, Januarius, Gambusia, újabban a Daniok s a hidegviziek közül a harcsák és kárászok között is. Az aranyhal sem más, mint a japánok által kitenyészített arany-kárász. De ezen a „sárgulás”-on, e xanthorismuson kívül az albinismus, a festék vagy színelkülönbség sem ritka a halak között: apuariumainkban a Betták, a Macropodusok, hidegvízben a kárászok között nem ritkaság sőt egyenesen kitenyészített varietásai

lettek egyazon fajtának, épen úgy, mint a fekete változatok. S hogy kitenyészíthetők e varietások, mutatja az, hogy ez öröklődő, átvihető tulajdonság! Mégis létrejövésének okait kutatva, másra és pedig nem belső, hanem inkább külső okokra kell visszavezetnünk ennek a kifejlődését. E külső hatások: a táplálkozás, az éghajlati, helyesebben hőmérsékleti viszonyok, a víz kémiai összetétele — pl. hazánkban a pontynál s más hidegvizieknél a szikes vagy talán az erősen besugárzott, napsütötte víz, stb. — voltak azok, melyek igen hosszú időn át intenzív hatást gyakorolva, végül genotypusos, azaz már a chromosomába is átmenő és így öröklődővé váló változást hozhattak létre. Bár e hatások nem idéztek elő mindjárt genotypusos változásokat, csak modifikációkat, mégis *Kammer*, *Tower* és mások kísérletei óta tudjuk, hogy a rendestől nagyfokban eltérő bizonyos körülmények primár uton is hatni tudnak a genotypusra. Aquariumi halainknál — de ma már tógazdaságokban is — a domesztikáció, azaz háziasítás alatt bekövetkezett táplálék változás, mozgás hiánya stb., stb. miatt, majd nem utolsó sorban a rokontenyésztés, átkeresztelés (pl. ponty x kárász, stb.) miatt beálló degeneráció egyéb jelekkel együtt a színben is idézhetett s idéz elő változásokat. Egyes fajták albinismusa, de a megfeketedése, — pigmentálódása is (*Mollienisia*, *Gambusia*, *Xyphophorus*) előbbi vagy utóbbi okokra vezethető vissza.

2., A családon és varietásonkénti színelkülönbség épen az előbbieknél alapján jól érthető. Az igen hosszú időn át ható, a rendestől erősen eltérő viszonyok előbb modifikációt, majd genotypusos változást idézhetnek elő. Az elszíneződés: xanthorizmus, pigmentálódás, — színtelenség: albinismus domináló tulajdonsággá vált, az albinizmusnál idővel a színt létesítő faktor a chromosomából eltűnt (*Morgan* szerint egy új I. [inhibitor] -faktor lépett fel) vagy pedig valamely elemi, általános hatású faktorban lényeges változás történt (de *Vries*, *Punnett*) s így létrejött az átöröklődő tulajdonság, a színelterés. Ez pedig tiszta vérben tenyésztve, tehát homozygota, domináns szülőktől hasonló elváltozott színű utódokat eredményezett, (*Macropodus*, *Carassius auratus*), keresztelés esetén pedig, heterozygota, domináns-recessiv szülőktől a második leszálló nemzedéktől (filál-generáció) kezdve *Mendel* bastardhasítási törvényének megfelelően 3 : 1 arányban öröklődve származott tovább a recessiv — rejtett — tulajdonságnak is a kifejezésrejutásával. Közben — aszerint, mennyire volt konstans, állandósult az a színelterést okozó vagy albinizmust létesítő faktor — mind jobban kiterjedt, vagy ellenkezőleg mindjobban visszaalakult, visszakeresztződött, esetenként atavisztikusan visszaütött a szín az eredeti ősi színre. Ezzel magyarázható a színelterések oly különböző mértékű elterjedése mind a hidegvizi, mind az aquariumi halainknál, s egyben épen a színelterést létesítő faktor tekintetében heterozygota, különböző öröklődő anyagú, azaz domináló vagy recessiv tulajdonságú szülők után származott generációk egymásközötti színelterése is, amit hasításnak nevezünk. Éppen *Platypoecilus*aimnál voltak e viszonyok jól megfigyelhetők. Minthogy ennek az eleventszülő fogasponty-fajtának igen sok kitenyészített változata van: vörös, sárga, fekete, tarka, ezért jól lehetett a színelterést kombinálni, minthogy pedig a vemhességi idő átlag 35 nap (téli időszakban 40, nyáriban 28) ezért a három éven át és sok példánnyal folytatott kísérletem a fenti megállapításokra nézve meg lehetően biztos alapot nyújt. Persze komolyabb következtetésekre, mélyebb vizsgálatokra ez irányú kísérleteimnek jóval hosszabb időn át való szorgalmas folytatása és irányítása után gondolhatok csak. (Folytatjuk)

ÚJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Eladó halivadék.

Mai napig az Országos Halászati Felügyelőséggel a következő tógazdaságok közölték eladó halivadékuikat:

3. Magyar-Német-Mezőgazdasági R. T. Mesztegnyő: 5 q. e. ny. 6—8 dgr. á. s. t. ponty; 4) gr. Széchenyi Bertalan uradalma Felsőseged: 1—5 q. e. ny. 2 dgr. á. s. t.-p. ponty; 5) báró Inkey József Iharosberény: 16 q. k. ny. 16 dgr. á. s. t.-p. ponty; 1000 darab 4—5 dgr. á. s. pisztrángstüger; 6) Bischitz Sándor Majsa: 40 q. e. ny. 6 dgr. á. s. p. ponty; 7) Városi tógazdaság Szeged: 150 q. k. ny. 20—40 dgr. á. s. t.-p. ponty; 8) Esztergomi főkapitány uradalma Tapsony: 7 q. e. ny. 2 dgr. á. s. t.-p. ponty; 9) Bíró Sándor Kiskopárd: 2 q. e. ny. 2—3 dgr. á. s. t.-p. ponty; 10) Strém Dénes Szentlászló-pusztá Somogy megye: 25 q. e. ny. 3 dgr. á. s. t.-p. ponty; 300 darab harcsaivadék; 11) Gróf Zichy Rafael Hitb. uradalma, Bódakajtor-Felsőszentiván: 10 q. e. ny. 1 dgr. á. s. t.-p. ponty; 12) Özv. Löwensohn Emilné Somogyváros: 28 q. e. n. 14 dgr. á. s. t.-p. ponty; 4 q. k. ny. 28 dgr. á. s. ponty; 13) Márfy Elemér Hencse: 40 q. e. ny. 3—10 dgr. á. s. t.-p. ponty; ismeretlen nagyságu compó. 14) Weissenberger Rudolf Zalogospusztá Baranya m: 12.5 q. e. ny. 1—4 dgr. á. s. t.-p. ponty. 7.5 q. e. ny. 7 dgr. á. s. p. ponty; 15) Bánszky Mihály Tarany: 40 q. e. ny. 8—10 dgr. á. s. t.-p. ponty; 70 q. k. ny. 25—30 dgr. á. s. t.-p. ponty; 16) Honig Albert Bonyhád: 40 q. e. ny. 7—9 dgr. á. s. t.-p. ponty; és kárász; 17) Komlósi József Sióagárd: 20 q. e. ny. 8—10 dgr. á. s. t.-p. ponty; 18) Pécsi káptalan uradalma Sumony: 3000 darab e. ny. 10 dgr. á. s. harcsa; 19) gr. Perger Johanna örökös-einek uradalma Somodor: 8 q. e. ny. 10 dgr. á. s. t. ponty; 20) gr. Széchenyi László uradalma Lajosháza Somogy m: 8 q. e. ny. 4—5 dgr. á. s. t.-p. ponty; 21) Magyar őstermelő R. T. Simongát: 50 q. e. ny. 3—4 dgr. á. s. t.-p.; 100 q. k. ny. 50 dgr. á. s. ponty; 20 q. 30—70 dgr. á. s. harcsa; 22) Mezőgazdasági r. t. Patosfa Somogy m: 15 q. e. ny. 3 dgr. á. s. t.-p. ponty; 70 q. k. ny. 35—40 dgr. á. s. ponty; 23) dr. Meller János Barcs: 30 q. e. ny. 4—5 dgr. á. s. t. ponty; 30 q. k. ny. 50—60 dgr. á. s. ponty; 24) M. kir. Baromfitelep Gödöllő: 10 q. e. ny. 2—3 dgr. á. s. t.-p. ponty; 25) gr. Széchenyi Ferenc urad. Aranyospusztá: 10 q. e. ny. 10 dgr. á. s. t.-p. ponty; 26) dr. Groszthony Mihály Bárdibükk: 19 q. e. ny. 5—6 dgr. á. s. p.-t. ponty; 4000 drb 10—18 dgr. á. s. harcsa; 1000 drb 5—10 dgr. á. s. süllő; 4000 drb 5—10 dgr. compó; 27) Marschall Lajos Gerézpusztá: 2 q. e. ny. 3—4 dgr. á. s. t.-p. ponty; 28) hg. Montenuovo uradalma Fürged: 20 q. e. ny. 2 dgr. á. s. t.-p. ponty; 29) hg. Eszterházy hitb. uradalma Bánokszentgyörgy Zala m: 3 q. e. ny. 4—5 dgr. á. s. t.-p. ponty; 30) Bognár József Ohlár Pest m: 4 q. e. ny. 5 dgr. á. s. t.-p. ponty; 2 q. kárász; 31) Báder János Pogányszentpéter Somogy m: 10 q. e. ny. 2—10 dgr. á. s. t.-p. ponty; 32) Wintner Imre Köröshegy: 11 q. e. ny. 3 dgr. á. s. t.-p. ponty; 3000 drb 5 dgr. á. s. harcsa.

Rövidítések: e. ny. = egy nyaras, k. ny. = két nyaras, á. s. = átlag súlyu, t. = tükrös, p. = pikkelyes, t.-p. = vegyes.

H.

A pézsmapocok terjedésére vonatkozólag Báró Inkey József Iharosberényi erdőhivatalától kaptuk a következő érdekes sorokat: Reflektálva a Halászat legutóbbi számában „Az amerikai pézsmapocok fogása a soroksári Dunaág mentében” H. aláírással megjelent cikknek a pézsmapocok dél felé való elterjedésére vonatkozó részére tisztelettel van szerencsénk közölni, hogy ezen elterjedési vonal a Kisbalaton-szekszárdi vonaltól valószínűleg jóval délebbre lehet, mert Iharosberényi tógazdaságunkban őszi lehalászáskor már 1934 évben ejtettünk el egy darab pézsmapocot. 1935-ben már tömegesebben jelentkezett, amikor is 22 drb-ot ejtettünk el, amellyel az itt lévő állományt hihetőleg ki is irtottuk. A folyó évben azonban újra itt van s ezideig 7 drb teljesen kifejlett példányt sikerült részben lőfegyverrel, részben kiásással elpusztítani. Ebből arra lehet következtetni, hogy a pézsmapocok inváziójával rövidesen számolunk kell.

Táplálkozására vonatkozólag azt tapasztaltuk, hogy a növényi táplálék mellett a halat és a békát is előszeretettel fogyasztja, mert majdnem minden alkalommal találtunk békát és halat a kiásott fészékben. Úgy látszik téli eleséget is raktároz el, mert az egyik fészékben 2—3 kg körüli tölgyemakkot találtunk összegyűjtve.

Nyáron az elejtési lehetősége a felduzzasztott tavaknál leszen, lőfegyverrel elég könnyű, mert estefelé a tó színén úszik az etető karók felé — ahol az eleséget fogyasztja, legtöbbször a töltés felől, ahol a fészke van. Őszi lehalászáskor a jelenléte szintén könnyen felismerhető. A víz leeresztése után azonnal észre lehet venni a töltés talpának a víz felőli oldalán a kikapart földhányásokat, a nyílás is feltalálható s annak menetét ásóval követve a pocok fészékben könnyen elpusztítható.

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi november hó 24-én ülést tartott, melyen Répássy Miklós elnöke alatt jelen voltak: báró vitéz Szurmai Sándor alelnök, Antalffy György, Csörgey Titusz, dr. Kovács Vilmos, Kovács Miklós, dr. Lukács Károly, Nyári János, Igmándy Aladár, dr. Paluzsa László, dr. Schulmann Emil, dr. Maucha Rezső, dr. Raskó Pál, Zimmer Ferenc választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató, vitéz Illés Zoltán titkár.

Távolléteket kimentették: Corchus Zoltán, Corchus Dezső Hirsch Géza, dr. Isgum Ádám, Somssich Miklós, dr. Iklódy Szabó János és Purgly Pál.

Elnök: napirend előtt megemlékezik dr. Udvardy Jenő a Sopron-kőhídi fegyház igazgatójának elhunytáról, aki a pisztráng-tenyésztés terén uttörő munkát végzett, amennyiben a fegyház területén pisztrángtelepet létesített s ezzel kiváló eredményeket ért el. A választmány gyászának akként ad kifejezést, hogy az elhunyt emlékeit jegyzőkönyvben megőröki.

Id. Szomjas Gusztáv ny. főispán a Taktaköz-Tiszadai halászati társulat elnöke a közelmúltban szintén elhunyt. A halászat egyik legrégebb munkását és az Egyesületnek lelkes barátját vesztettük el benne, miért is a választmány Szomjas Gusztáv emlékeit jegyzőkönyvben megőröki.

A szomorú hírek után elnök beszámol nyári választmányi ülés óta bekövetkezett örvendetes személyi hírekről is.

Ezek között első az, hogy nagyrabecsült elnökünket dr. Tomcsányi Vilmos Pált Kormányzó Úr Ó Főméltósága a m. kir. titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. Bejelent, hogy az Egyesület őszinte örömeinek annakidején irásban adott kifejezést, s most a legelső ülés alkalmából az egész választmány és az egész Egyesület nevében hozzáfüzi azt, hogy adja Isten, hogy elnökünk ezt a méltóan megérdemelt kitüntetést jó egészségben mindanyunk öröme minél tovább élvezhesse.

Bariss Gyula a Balatoni Halászati Társulat igazgatója a mezőgazdaság terén szerzett érdemeiért a m. kir. gazdasági főtanácsosi címet kapta. Nevezett egyike a halászat legrégebb munkásainak, aki a Balaton halászatát évtizedes munkásságával a legmagasabb fokra fejlesztette. A választmány örömeinek ad kifejezést a legfelsőbb kitüntetés alkalmából.

Még egy örvendetes eseményről kell beszámolni, amely Zimmer Ferenc választmányi tagnak hetvenedik születésnapjáról szól. Amidőn a választmányi ülésben szeretettel üdvözlöi őt, azt kívánja, hogy a lendületet és azt a fiatalságot, amelyet eddig tapasztaltunk, az Egyesület munkájában még számos éven át tanusítsa.

A napirend előtti bejelentések után felkérem az igazgatót, hogy a napirendet ismertetni szíveskedjék.

1.) Tagul jelentkeztek: vitéz Pándy István Körösladány, Vásárhelyi István Lillafüred, Báder János Pogányszentpéter, dr. Viczián Imre Budapest, Baló Béla Sándorfalva, Breuer József, Barnahátpusztá.

A választmány a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében a jelentkezőket tagul felveszi.

2.) Igazgató bejelenti özv. Cziganek Jánosné segély iránti kérelmét, amely szerint nevezett az Egyesülettől annyi anyagi támogatást kér, hogy halárusítást kezdhesen akár Vácon, akár Pesten, vagy pedig halat kér bizományba, amelynek árusításával úgy magát, mint gyermekét eltarthassa.

A választmány figyelemmel arra, hogy nevezett kérelmét Vác város polgármestere pártolta, akként határozott, hogy nevezettnek 20 (husz) pengő támogatást nyújt, egyébként pedig a város polgármesterét megkeresi, hogy a halárusítás tekintetében kérelmezőt az ottani helyi piacon támogassa.

3.) Az Egyesület a Magyar Tógazdaságok R. T. kérelmére beadványt nyújtott be a Pénzügyminiszterhez a cég gabonavásárlásainak a gabonajegy kötelezettség elengedése ügyében. A székesfővárosi pénzügyigazgatóság ugyanis a Magyar Tógazdaságok r. t. tevékenységét, amely a haltenyésztéssel kapcsolatban a halastavak gondozására és a tenyésztett halak értékesítésére terjed ki, az őstermelés körét meghaladó kereskedelmi vállalkozásnak minősítette. Az Egyesület ennek az álláspontnak tévességét hosszú beadványban pénzügyminiszteri rendeletekkel cáfolta meg és kérte, hogy a gabonajegy kötelezettséget a pénzügyigazgatóság mellőzze. Tudomásul szolgál.

4.) Az Egyesület úgy, mint azt az előző években tette, ez év szeptember hó folyamán németországi viszonylatban kg-ként 10 fillér, romániai viszonylatban 15 fillér, olaszországi viszonylatban 20 fillér, lengyel viszonylatban 20 fillér, angol viszonylatban 20 fillér kiviteli adótérítés engedélyezését kérte.

Írásbeli válasz ugyan nem jött, rövid úton azonban értesültünk arról, hogy a kiviteli adótérítés német viszonylatban a kedvezőbb árak miatt nem nyert kiutalást.

Tudomásul szolgál.

5.) Ez év október hó folyamán az Egyesület a romániai export ügyében beadványt intézett a földművelésügyi miniszterhez és panasz tárgyává tette, hogy az élőponty kg-kénti vámját a román kormány először 5 lei-re emelte fel, ami a Romániába irányuló kivitel teljes megszűnését vonta maga után. Minthogy a román kormánynak ez az eljárása ellentétben áll a kereskedelmi szerződéssel és a kereskedelmi tárgyalások során a román kormánnyal kötött megegyezéssel, kéri az Egyesület, hogy ezt a burkolt kiviteli tilalmat a kereskedelmi tárgyalásoknál a kormány szüntesse meg.

A földművelésügyi minisztérium illetékes ügyosztálya értesítette az Egyesületet, hogy a kérelmet előjegyzésbe vette és a román tárgyalások során minden erővel azon lesz, hogy a kérelem teljesíthessék.

Tudomásul szolgál.

6.) *Igazgató* ismerteti a Balaton Halászati R. T., valamint Fabriczky és Wellisch K. F. T. bpesti cég abbéli kérelmét, hogy a konzervgyártásra használt sózott tengeri halakra megállapított vámot a 168 számú vámtarifa szerint alkalmazzák. Kérelmük indokolására előhosszák, hogy az eddig vámkülföldről behozott halakból készített konzerveket itthoni értékelenebb halakból (garda, kűsz és keszeg:) tudják előállítani s ezáltal az itthon alig felhasználható halakat értékesítve pótolhatják a behozott tengeri halkonzerveket. Rámutatnak a közgazdaságra előnyös körülményre, mely szerint hazai munkások foglalkoztatásával idegen halak behozatalát pótolhatják, s kéri erre az Egyesület támogatását.

A választmány beható tanácskozás után méltányolja a két cég kérelmét s utasítja az igazgatót, hogy a kérelmet az illetékes miniszterhez tovább-vezetve, pártolólággal terjessze elő.

7.) *Igazgató* ismerteti a Szatmár-vitkai Halászati Társulat kérelmét, a társulatra kivetett kereseti adó törlése vagy leszállítása iránt, melyet a pénzügyminiszter a társulatra kivetett.

A választmány minthogy tudomással bír arról, hogy a halászati társulatokra egyes pénzügyigazgatóságok teljesben téves alapon kereseti adót vetnek ki, a kérelmet támogatja és elhatározza, hogy azt kedvező elintézés véget a pénzügyminiszter úr elé fogja terjeszteni.

8.) Az Omge, felkéri az Egyesületet, hogy a jövő év folyamán március hó 17-22 napjain rendezendő országos mezőgazdasági kiállításon a halászat az eddigi keretek között jelenjen meg.

A választmány elvben elhatározza, hogy a kiállításon részt fog venni, utasítja az igazgatót, hogy az erre vonatkozó értesítést az Egyesület hivatalos lapjában, a Halászatban tegye közzé, a részletek tekintetében pedig később fog határozni.

9.) *Igazgató* irányítást kér a választmánytól, hogy ez évben a propaganda tekintetében történjék-e intézkedés.

A választmány beható tanácskozás után elhatározza, hogy a propagandához szükséges anyagi eszközök előteremtése céljából a Németország felé kivitelre kerülő halak után kg-ként 1 fillér beszédésére fogja felkérni a m. kir. Külkereskedelmi Hivatalt.

10.) *Igazgató* kérdést intéz a választmányhoz, hogy ez év tavaszán a múlt évben is megtartott téli tanfolyamot az Egyesület ismét megkívánja-e rendezni.

A választmány elhatározza, hogy a téli tanfolyam ez évben szintén megtartassék és pedig lehetőleg a mezőgazdasági kiállítással egyidőben, hogy a vidéki látogatók könnyen feljöhessenek, s ugyanakkor gondoskodás történhetnék arról, hogy a közgyűléssel egyetemben a halásznapi is megtartassék.

11.) *Igazgató* ismerteti Antalffy György választmányi tagnak kérvényét, amelyben azt kéri, hogy az Egyesület választmánya forduljon Szeged város polgármesteréhez, hogy a városi halcsarnokot szüntesse meg, a fehértói tógazdaság halainak kicsinyben való eladásával ne foglalkozzék, hanem hagyja a kereskedelmet továbbra is a szegedi halkereskedőknek, akik azzal évtizedek óta foglalkoznak.

A választmány elhatározza, hogy a kérelem ügyében átir Szeged város polgármesteréhez s felkéri őt arra, hogy a halászat általános érdekeivel szembenálló eljárást mellőzze.

12.) *Igazgató* ismerteti Corchus Zoltán kétrétegbeli beadványát, melyben a német kontingens szétosztásában jelentkező káros helyzet orvoslását kéri.

A választmány figyelemmel arra, hogy a beadványokban a Magyar Tógazdaságok R. T. és a szegedi fehértói tógazdaságok meg vannak említve, mint olyanok, akik kérelmező nézete szerint a nekik járó kontingensnél többet kaptak, akként határozott, hogy elsősorban kiadja a kérelmet a két megnevezett egyesületi tagnak, azután az arra beérkezett válaszokat a kivitel ellenőrző bizottság elé utalja, azzal a felhívással, hogy a kérelem ügyében a beérkezett válaszok figyelembevételével a választmány elé javaslatot terjesszen.

F.

Halászati kiállítás. Az „Omge” átirata kapcsán egyesületünk választmánya f. évi nov. hó 24-ikei ülésén azt az elnöki határozatot hozta, hogy az 1937. évben rendezendő mezőgazdasági kiállításon újból megrendezi a halászati kiállítást, amikor előreláthatólag az eddigelé szokásos díjazással egybekötött versenyt is megtartjuk.

A halpropaganda ügyében felhívjuk tagtársaink figyelmét a választmány azon határozatára, miszerint a külföldre exportált hal minden kilógrammja után 1 fillért az egyesületi propaganda alapha befizetni sziveskedjenek.

Halászati tanfolyam és halásznapi. A választmány legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy 1937-ben is megrendezi a múltban már több ízben megtartott halászati tanfolyamot, ha arra elegendő jelentkező akad. A tanfolyamot a jövő évben is a magyar kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás helyiségeiben tartanók és azt az úgynevezett halásznappal is egybekötönnék. Felmerült az az eszme is, hogy célszerű volna a tanfolyamot — a félúri vasúti kedvezményre való tekintettel — márciusban a mezőgazdasági kiállítás tartama alatt megrendezni. Tapasztalásból tudjuk azonban, ilyenkor a gazdák a tógazdaságokban megindult tavaszi munkálatok miatt kevésbé érnek rá, azért felkérjük mindazon tagtársainkat, akik a halászati tanfolyamon és a vele kapcsolatos halásznapon részt óhajtanak venni, hogy jelentsek be a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomásra (Bpest. II., Herman Ottó út 15.) címzett levelezőlapon részvételi szándékkal azt is, hogy a tanfolyam megtartását március hóban a mezőgazdasági kiállítás idején kívánják-e, avagy február hó első, illetőleg második felét tartják-e erre a célra alkalmasnak?

Kérjük annak közlését is röviden, hogy a tervbevett halásznapon mily kérdés tárgyalását és megvitatását óhajtanák?

A levelezőlapokat kérjük legkésőbb december hó végéig fenti címre megküldeni, hogy a tanfolyam időpontját a részletes programmal együtt lapunk januári számában még közölhessük.

Tógazdaságban alkalmazást keres

Simon Ferenc szolgálóegyházai lakos (Pesti sor)

A halászatban és halkezelésben több évi gyakorlattal rendelkezik.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

Hajjelölések. A legolvasottabb osztrák napilapok egyike a Neue Freie Presse f. é. december hó 3.-i számának Sportrovatóban (7. oldal) a hajjelzések fontosságával ismerteti meg a nagyközönséget, az Oesterreichs Fischerei—Wirtschaftban megjelent cikk alapján. Ismerteti ebben a magyar hajjelzési módszert, melyet Unger dr. dolgozott ki s megemlíti, hogy Magyarországt az elsők között volt, mely 1928-ban a dunai államok közül rendszeresen megkezdte a hajjelzéseket.

A Bécsben mult évben megalakult Dunakutató Bizottságról is megemlékezik azzal, hogy ez tervbe vette a hajjelöléseknek az összes dunai államokban való rendszeresítését. U.

A tógazdasági talajjavítás mint a tógazdaságok és a csehszlovák köztársaság munkaalkalom problémája. Tény, hogy a tógazdasági tavak idővel kiöregednek, ekkor termőkepeességüket elvesztik, úgy mezőgazdasági, mint tógazdasági művelésre alkalmatlanná válnak és egészségi szempontból is kifogásolhatókká lesznek. A tógazdasági talajjavítások által kiadós munkaalkalom keletkezik, a tó termőereje fenntarthatóvá válik, a mezőgazdasági területek a róluk lehordott földanyagot visszakapják, az egészségtelen területek eltűnnek, és végül a tavak kitisztítása által újabb nagy vízmennyiség lesz gazdaságilag hasznosíthatóvá.

E javítási munkálatok lehetnek földkiásási, szállítási és nádvagási munkák.

A hibás tavak lehetnek: 1. elépített tavak mély, hideg, erős vízáramlás, bizonytalan vízállás, árvízvesztély, káros szennyezés. 2. kihalászt tavak, 3. javításra szoruló tavak feltöltődött, elmcasarasodott, benőtt, feliszapolódott, termőfőtegek elvesztett tavak.

Csehszlovákia 40.000 ha. tógazdasága 5 %-át feltöltöttnek, 5-5 %-át pedig eliszapolódottnak, benőttnek és elmcasarasodottnak véve, ennek felét természetvédelemre, vadászatra, nádtermelésre levonva, még mindig cca 15.000.000 m³-es földmunka adódik ki. A munka állami támogatással végzendő el, egy külön akció keretében.

(Der Deutsche Fischer No 11.)

H.

Teljesítményre nevelés szükséges! (Demoll) A németeknek és osztrákoknak évszázadok alatt sikerült egymástól jól megkülönböztethető ponty fajtaikat kitenyészteni. Közeli az azonban megdöbbenéssel állapítható meg, hogy a kitenyészett fajta néha rosszabbul nőnek, rosszabbul értékesítik a takarmányt mint a vadponty és annál rosszabbul, mentől jobban elszármaztak tőle.

A rossz eredményen nem csodálkozhatunk, mert a tenyésztés csak a külsőségekre vonatkozott, „a külső Etiketre” mint Demoll mondja. Pedig a tenyésztés lényege az egészséges konstrukció és a takarmány jó értékesítése.

Jó értékesítési fokra való kitenyésztés azonban nagy és költséges feladat. Miután az ilyen ivadékok csak teljesen külön lehet nevelni (nagy hal a tóban ugyanakkor nem lehet) a tenyésztő nem használhatja ki a vizeit és ezért rövidesen tönkre megy. Az ilyen irányú tenyésztést tehát az államnak kell elvégezni. Erre alkalmas volna a wielenbachi kísérleti tógazdaság. Miután azonban ennek a régi feladatait is végeznie kell, a tógazdaságot vagy ki kellene bővíteni, vagy a szomszédos zellseei tógazdaságot is hozzá kellene csatolni. Az, hogy Wielenbach klímája egy kissé kemény, nem volna hátrányos, mert ennek dacára Wielenbach eddigi minden eredménye egész Németországra érvényes.

(Allgemeine Fischerei Zeitung No 22.)
H.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint november hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty...	{	nagy	1:30—1:40 P
		közép	1:10—
		kicsi	0:40—1:00 "
Édesvízi jegeltponty	{	0:70—1:10 "
	
Balatoni fogassüllő	{	I. oszt.	5:80 "
		II. "	3:80 "
		III. "	3:40 "
		IV. "	3:10 "
Dunai süllő	{	I. oszt.	5:00—6:00 "
		II. "	3:50—4:00 "
		III. "	2:80—3:20 "
		IV. "	2:40—2:80 "
Köcsüllő
Harcsa nagy	3:00—4:00 "
Harcsa kicsi	2:00—2:40 "
Csuka	0:90—2:00 "
Compó	0:90 "
Márna	0:40—1:10 "
Kecsege
Ön	0:50—0:80 "
Balatoni keszeg	0:30—0:40 "
Fehérhal

Forgalom vontatott, irányzat lanya.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

HALBIZOMÁNYI

ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ RT.

HALNAGYKERESKEDÉS

BUDAPEST,

Telep és iroda:
IX., CSARNOK TER 5.

Elárusítóhely:

IX., Közp. vásárcsarnok,

Központi iroda:

V., József tér 8.

Telefon: 180—9—22.

TELEFONSZÁM

Nappal: 185—6—36.

Éjjel: 157—3—26.

Száll. oszt.: 168—7—16.

Levél cím: Budapest 4., Postafiók 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllőikrát valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt. —

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT.

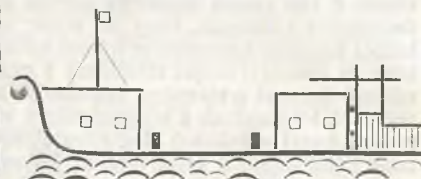

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre nemestörzsű egy- és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Órpuszta, Pelérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogy-szentmiklós, Szabadbattyán, Tápiószecső, Tüsképusztáról és Varaszlóról. —

TELEFON:
180—9—22

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.
LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., PÓSTAFIÓK 271

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál u. 4. T.: 185-4-48.

Fióközletek: IX., Központi vásárcs. T.: 185-4-48.

V., gr. Tisza István u. 10. T.: 181-6-79.

VII., Garay téri vásárcs. T.: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky utca 19. T.: 135-3-39.

Budapest.

puha inslég és kötél, hálófonál, para-fa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Halászliáló

ADÁM MIKSA RT.-nál Budapest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. szám. Telefon: 184—3—10

A Ferenc József hid és Erzsébet hid között.

Fióközlet: VII. kerület, Thököly-út 16. szám. — Telefon: 1-85-9-65

A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON:

Iroda: 185—0—71.

Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK.